

Wyrok z dnia 11 września 1996 r.
I PA 2/96

**Nie stanowi przeszkody w dokonaniu wpisu na listę adwokatów,
zamieszkiwanie osoby ubiegającej się o wpis, na terenie innej izby adwokackiej.**

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie
SN: Józef Iwulski, Maria Mańkowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 września 1996 r. sprawy Andrzeja Ż.
o wpis na listę adwokatów, na skutek odwołania Okręgowej Rady Adwokackiej w P. i
Andrzeja Ż. od decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 kwietnia 1996 r. [...] sprze-
ciwiającej się wpisowi

u c h y l i ł zaskarżoną decyzję.

U z a s a d n i e n i e

Okręgowa Rada Adwokacka w P. 9 grudnia 1995 r. postanowiła wpisać Andrzeja
Ż. na listę adwokatów Izby P., wyznaczając mu jednocześnie siedzibę w M.

W uzasadnieniu Rada omówiła spełnienie przesłanek z art. 65-67 ustawy z dnia
26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 ze zm.) oraz wyraziła
przekonanie, że Andrzej Ż. daje gwarancję należytego wykonywania zawodu adwokata.
Uzasadnienie zawiera też wzmiankę o tym, że siedzibę wyznaczono zgodnie z art. 68
Prawa o adwokaturze i wnioskiem zainteresowanego.

Minister Sprawiedliwości - decyzją z dnia 18 stycznia 1996 r. - sprzeciwił się
wpisowi Andrzeja Ż. dokonanemu uchwałą Okręgowej Rady Adwokackiej w P. z dnia 9
grudnia 1995 r.

W uzasadnieniu tej decyzji podano, że przeszkodą do dokonania wpisu jest stałe
zamieszkiwanie zainteresowanego na terenie innej izby adwokackiej. Zdaniem Ministra
Sprawiedliwości przepis art. 21 ust. 1 w związku z art. 37 Prawa o adwokaturze wiąże
wpis i wykonywanie zawodu adwokata ze stałym miejscem zamieszkania. Zasadę tę
potwierdza przepis art. 38 ust. 1 Prawa o adwokaturze, z którego wynika, że izbę
adwokacką stanowią adwokaci i aplikanci zamieszkujący na jej terenie. Minister
Sprawiedliwości wyraził pogląd, że z tych względów uchwała o wpisie została podjęta z
naruszeniem wskazanych przepisów Prawa o adwokaturze.

Andrzej Ż. zwrócił się do Okręgowej Rady Adwokackiej w P. o ponowne podjęcie
uchwały w przedmiocie wpisu na listę adwokatów Izby P. z wyznaczeniem siedziby w
M. Powołał się na nowe okoliczności jego sprawy i dołączył kopię dowodu osobistego, z
której wynika, że jest zameldowany w M. na pobyt czasowy od 11 stycznia 1996 r. do
31 grudnia 1996 r. Okręgowa Rada Adwokacka w P. 2 marca 1996 r. podjęła uchwałę o
wpisaniu Andrzeja Ż. na listę adwokatów Izby P. Wyznaczyła siedzibę w M. Okręgowa
Rada Adwokacka podtrzymała uzasadnienie swej poprzedniej uchwały i dodała, że
zainteresowany jest zameldowany na terenie, w którym ma wyznaczoną siedzibę.

Minister Sprawiedliwości sprzeciwił się temu wpisowi decyzją z dnia 15 kwietnia

1996 r. Minister wyraził pogląd, że w dalszym ciągu przeszkodą do dokonania wpisu pozostaje stałe zamieszkiwanie zainteresowanego na terenie okręgu innej izby adwokackiej, gdyż "przemeldował się" on na teren Izby P. tylko na pobyt czasowy, a nie stały. W uzasadnieniu powtórzony został wywód prawny z uzasadnienia poprzedniej decyzji.

Decyzja ta została zaskarżona do Sądu Najwyższego przez zainteresowanego Andrzeja Ż. i Okręgową Radę Adwokacką w P. Andrzej Ż. podniósł zarzut naruszenia w zaskarżonej decyzji przepisów art. 21 i 38 Prawa o adwokaturze i wniósł o "oddalenie sprzeciwu i orzeczenie o utrzymaniu w mocy uchwały Okręgowej Rady Adwokackiej w P. z dnia 2 marca 1996 r. o wpisaniu na listę adwokatów Izby P., z wyznaczeniem siedziby w M.". Odwołujący się podniósł, że uchwała o wpisie, której sprzeciwił się Minister Sprawiedliwości zawiera wszystkie elementy wymagane przez Prawo o adwokaturze. Jego zdaniem warunek zamieszkiwania w miejscowości, w której ma siedzibę, wynikający z art. 21 ust. 1 Prawa o adwokaturze, dotyczy adwokata, a nie osoby ubiegającej się o wpis. Nie jest to, jego zdaniem, przepis bezwzględnie obowiązujący. Z treści zdania drugiego i ust. 2 tegoż artykułu wynika możliwość uzyskania zezwolenia na zamieszkiwanie w innej miejscowości.

Okręgowa Rada Adwokacka podniosła analogiczne zarzuty i przedstawiła te same wnioski. Ponadto zwróciła uwagę, że zamieszkanie w świetle obowiązujących przepisów prawa (art. 25 KC i innych) nie jest utożsamiane z miejscem zameldowania na pobyt stały. Podniosła też, że wbrew treści uzasadnienia decyzji Ministra Sprawiedliwości Izbę Adwokacką - w myśl art. 38 Prawa o adwokaturze - stanowią adwokaci i aplikanci adwokaccy mający siedzibę na terenie jednego lub kilku województw, a nie, jak twierdzi Minister, zamieszkujący na tym terenie. Stanowisko to poparła Naczelna Rada Adwokacka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wymagania, jakie powinna spełniać osoba ubiegająca się o wpis na listę adwokatów określone zostały w art. 65 Prawa o adwokaturze. W następnym przepisie (art. 66) określono osoby, wobec których nie stosuje się wymagań odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego wynikających z art. 65 pkt 4. W kolejnym przepisie (art. 67) uregulowana została kwestia dwuletniej karencji dla osób, które wykonywały zawód sędziego lub prokuratora, odnosząca się do wpisu na listę adwokatów w okręgu tej izby adwokackiej, w której zajmowały powyższe stanowiska. Warunki uzyskania wpisu na listę adwokatów zostały zawarte tylko w omówionych przepisach mieszczących się w dziale V Prawa o adwokaturze, zatytułowanym "Wpis na listę adwokatów".

Sąd Najwyższy uznał za nieuprawnione uzależnianie wpisu na listę adwokatów od spełnienia przesłanek o charakterze formalnym, które nie zostały wymienione w omówionych przepisach. W szczególności brak jest podstaw do uznania za warunek ubiegania się o wpis (i dokonania wpisu przez organ samorządu adwokackiego) stałego zamieszkiwania kandydata na adwokata w miejscowości, w której wyznacza się jego siedzibę. Przepis art. 21 Prawa o adwokaturze nie traktuje o przesłankach wpisu na listę adwokatów, lecz o wykonywaniu zawodu adwokata. Zasadą wykonywania tego zawodu jest zamieszkiwanie w siedzibie zespołu, którego adwokat jest członkiem lub

siedzibie wykonywania zawodu indywidualnie bądź wspólnie z innym adwokatem (art. 21 w związku z art. 37 Prawa o adwokaturze). Ustawodawca przewidział wyjątki od tej zasady w postaci możliwości uzyskania zezwolenia okręgowej rady adwokackiej lub Naczelnej Rady Adwokackiej na zamieszkiwanie w innej miejscowości lub - odpowiednio - w okręgu innej izby. Analiza treści omówionych przepisów prowadzi do wniosku, że zamieszkiwanie na terenie innej izby niż ta, w której zainteresowany ubiega się o wpis nie może być uznane za przeszkodę do dokonania wpisu. Osoba taka winna się jednak liczyć z koniecznością przeniesienia do miejscowości, w której wyznaczono jej siedzibę, względnie uzyskania jednego ze wskazanych zezwoleń, o których mowa w art. 21 ust. 1 zdanie drugie i ust. 2 Prawa o adwokaturze.

Zaniechanie przeniesienia lub uzyskania zezwolenia może powodować konsekwencje przewidziane w Prawie o adwokaturze, co nie jest jednakże równoznaczne z dopuszczalnością żądania od osoby ubiegającej się o wpis przeniesienia się na stałe do miejscowości, w której wyznacza się jej siedzibę. Jest to wymaganie nie przewidziane prawem, a także mogące stwarzać nieuzasadnione trudności dla kandydatów do zawodu adwokata, którzy nie mogą przecież być pewni, czy wpis uzyskają po dokonaniu istotnych (i skomplikowanych w polskich warunkach) zmian w życiu osobistym i rodzinnym, jakie wiążą się niejednokrotnie ze zmianą miejsca zamieszkania.

Słusznie podniesiono też, że zamieszkiwanie w rozumieniu art. 21 Prawa o adwokaturze nie może być utożsamiane z zameldowaniem na pobyt stały w danej miejscowości. Zameldowanie na pobyt stały może co najwyżej być jedną z przesłanek oceny spełnienia obowiązku z art. 21 ust. 1 Prawa o adwokaturze, który jednakże - jak wyżej wskazano - nie dotyczy Andrzeja Ż. jako osoby ubiegającej się o wpis.

Decyzja Ministra Sprawiedliwości sprzeciwiająca się wpisowi Andrzeja Ż. na listę adwokatów w okręgu Izby P. jako nieuzasadniona podlegała zatem uchyleniu.

=====